

Till
Länsstyrelsen i Stockholms län
Sociala enheten
Box 22067
104 22 Stockholm

Ansökan om utvecklingsmedel till vårdkedjor inom missbrukarvården.

Bakgrund och syfte:

Drogberoende kan beskrivas som ett mångfacetterat syndrom som leder till problem inom en rad områden. Många myndigheter är genom sina specialkompetenser och ansvarsområden inblandade i rehabilitering av missbrukare. En förutsättning för att olika insatser ska kunna vara framgångsrika är att de är anpassade till den enskilde missbrukarens behov och sammanhang och att vårdkedjan fungerar.

Erfarenheten idag är att det ofta brister i samordningen av erbjudna insatser såväl mellan involverade myndigheter som mellan olika delar inom samma myndighet.

Dessa brister kan ha olika orsaker, t.ex. genom att myndigheterna har olika målsättningar utifrån ansvarsområde, organisation, styrning och regelverk. Myndigheterna har inte heller samma upptagningsområden.

Detta får till följd att den enskilde missbrukaren måste ”springa runt” och träffa olika handläggare vid de olika myndigheterna för att få alla sina behov tillgodosedda.

Inom socialtjänsten kan missbrukaren ha minst två handläggare, en som ansvarar för försörjningsstöd och en som ansvarar för missbruksbehandling. När klienten är aktuell inom kriminalvården tillkommer ytterligare en handläggare som ansvarar för eventuell straffpåföljd, handläggare på arbetsförmedlingen som ansvarar för arbetsrehabilitering etcetera. Listan över inblandade myndighetspersoner kan bli väldigt lång.

Ofta saknas det en gemensam syn på rehabiliteringsinsatserna. Den enskilde missbrukaren måste anpassa sig till de olika myndigheternas behov och inte tvärt om.

Mot bakgrund av ovanstående sökte och beviljades Missbrukssektionen vid Vantörs stadsdelsförvaltning projektmedel från 3-stads satsningen inom Mobilisering mot narkotika till projektet ”Individen i fokus”. Projektet har pågått under perioden 2003-07-01 till 2005-06-30. Tanken med projektet var att försöka byta fokus och att låta den enskilde missbrukarens behov styra utifrån frågorna:

Vilka insatser behöver den här individen?

Vem kan bäst tillgodose dem?

Hur kan insatserna samordnas så att de får bästa möjliga resultat för den enskilde individen?

Projektets målsättning var att öka flexibiliteten kring insatserna och att insatserna bättre skulle synkroniseras med varandra, genom att klientens behov och sammanhang skulle vara utgångspunkten. Projektet syftade till att möjliggöra den enskilde missbrukarens rehabilitering med utgångspunkt från:

- Individens delaktighet och vilja till förändring

- En helhetssyn som innebär att individen ses i sitt sammanhang och inte utifrån respektive myndighets utgångspunkt.
- Lokalt integrerad verksamhet

Under projektets andra år har ett välfungerande team bestående av en socialsekreterare från missbrukssektionen, en bidragshandläggare från sektionen för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad och en frivårdsinspektör från frivården Hornstull, tillsammans, och med ett positivt resultat, arbetat med ett tiotal gemensamma klienter. Teamet, som nu benämns VF-teamet (teamet för villkorligt frigivna), har utvecklat ett arbetsätt som är välfungerande såväl ur klientperspektiv som ur personalperspektiv men det finns fortfarande ett antal viktiga utvecklingsområden såväl metodmässigt som resursmässigt vilka utgör grunden till denna projektansökan. Respektive huvudman har beslutat att teamet ska fortsätta sitt arbete med målgruppen inom ramen för ordinarie verksamhet.

Vantör är ett tungt belastat missbruksområde och Missbrukssektionen har ca 300 aktuella klienter per år. Många av våra missbrukare har komplexa problembilder i form av missbruk, kriminalitet och psykiska funktionshinder. Ett stort antal är bostadslösa och saknar vidareutbildning efter grundskolan. Flera av våra aktuella narkotikamissbrukare är dömda för våldsbrott och har stora svårigheter att klara sitt sociala liv.

Syftet med projektet är att vidareutveckla det påbörjade teamarbetet med målgruppen narkotikamissbrukare dömda till kriminalvård i syfte att åstadkomma en mer komplett och välfungerande vårdkedja, där förutom vård- och behandlingsinsatser för missbruk och kriminalitet även boende, sysselsättning m.m. ingår. Att arbeta med rehabilitering av missbrukare är en långvarig process och för en varaktig förändring krävs insatser inte bara inom vård- och behandlingsområdet utan även när det gäller sysselsättning, försörjning, fritid m.m. Det är också viktigt att VF-teamet ges möjlighet att påbörja sitt arbete redan i ett tidigt skede inne på kriminalvårdsanstalterna vilket kräver att det inledda samarbetet med kriminalvården ytterligare behöver utvecklas med inriktning på berörda kriminalvårdsanstalter.

Målgrupp:

Narkotikamissbrukare från 18 år som är aktuella inom kriminalvården och tillhör Vantörs stadsdelsförvaltning.

Metod:

Projektets bas utgörs av det befintliga, tvärdisciplinära VF-teamet. VF-teamet ska tillsammans, med utgångspunkt från respektive deltagares specialkompetens och ansvarsområden, arbeta med att samordna och anpassa insatser till den dömda narkotikamissbrukarens behov och sammanhang med målsättningen att skapa en fungerande vårdkedja över tid.

VF-teamet ska arbeta integrerat i ordinarie verksamhet och ha tillgång till stadsdelens samtliga resurser. Teamet ska vidareutveckla sitt arbete genom att samlokalisera sig lokalt en dag per vecka, ha tillgång till ett antal träningslägenheter riktade till målgruppen samt till teamet koppla resurser i form av behandlingsassistent, arbetskonsulent och skuld- och budgetrådgivare.

Genomförande:

Erfarenheterna från projektet ”Individen i fokus” har visat att det dels krävs en ordentlig satsning när det gäller de externa vård- och behandlingsinsatserna för målgruppen. Det viktigaste är dock att det finns ett väl utbyggt system av stödinsatser på hemmaplan som kan ta vid efter avslutad missbruksbehandling. Det behövs olika varianter av tränings- och försöksboenden, möjlighet att

erhålla stöd i boendet, även på kvällar och helger, meningsfulla sysselsättnings- och fritidsalternativ, möjlighet till budget- och skuldrådgivning m.m. Om dessa delar i vårdkedjan inte fungerar kan det ödelägga den mest lyckade missbruksbehandling.

Lokala resurser:

Vantörs missbrukssektion har, redan idag, ett väl utbyggt stöd på hemmaplan i form av två strukturerade öppenvårdsprogram, varav det ena enbart riktar sig till kvinnor, två öppna träfflokaler, Valvet och Bryggan Vantör. Valvet utgör en resurs för missbrukare med psykiska funktionshinder och Bryggan Vantör vänder sig till missbrukare och hemlösa och drivs av föreningen Convictus i samarbete med stadsdelsförvaltningen och Vantörs församling. På sektionen arbetar tre behandlingsassistenter med att bl.a. ge våra klienter stöd i boende och fritid och på sektionen för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad finns såväl budget- och skuldrådgivare som arbetskonsulent. Sektionen har ett 15-tal tränings- och försökslägenheter i stadsdelen och sedan maj 2005 blockförhyrs ca 25 lägenheter av det kommunala bostadsbolaget Familjebostäder. Lägenheterna är belägna i en huskropp som tidigare tillhörde Rågsveds servicehus

Utöver ovanstående verksamhet har vi också tio läkarkonsultationstimmar per vecka från Maria Beroendecentrum AB och under hösten 2005 startas, i samarbete med Årsta - Vantörs Socialpsykiatriska Enhet ett mobilt team för missbrukare med psykiska funktionshinder s.k. dubbeldiagnoser. Därutöver finns också ovan nämnda VF-team i samarbete med frivården Hornstull. I stadsdelen finns såväl AA som NA etablerade och vi har ett fungerande samarbete med föreningen KRIS.

Vad behöver utvecklas:

En seriös satsning på målgruppen unga, kriminella narkotikamissbrukare kräver att de ekonomiska möjligheterna att erbjuda adekvata behandlingsinsatser utökas. Behandlingstiderna är ofta långa och på behandlingshemmen måste specialkompetens finnas. Integrerat med missbruksbehandlingen måste personalen kunna hantera såväl personlighetsstörningar som aggressionsproblematik. En sådan placering i heldygnsvård kostar i dagsläget mellan 600 och 700 tkr per år.

De alternativa boendeformerna måste utvecklas så att även denna målgrupp får möjlighet till ett stadigvarande boende och erhåller det stöd som krävs för att de ska klara av ett eget boende. Insatser i form av ekonomiskt bistånd, sysselsättningsåtgärder samt budget- och skuldsanering behöver också vidareutvecklas och synkroniseras.

Inom ramen för projektet "Individen i fokus" har ett antal klienter ur målgruppen erhållit vård på behandlingshem i samarbete med kriminalvården i form av placeringar enligt § 34 KvaL och kontraktsvård. Det saknas dock ekonomiska medel att tillfullo tillgodose behovet av slutenvårdsbehandling för målgruppen. VF-teamets arbete bör vidareutvecklas genom att till målgruppen rikta ytterligare resurser i form av ett antal träningslägenheter, praktikplatser, budget- och skuldrådgivningsinsatser samt möjligheter för teamet att samlokalisera sig lokalt i Vantör en dag per vecka.

Förväntat resultat:

- Hög tillgänglighet och ett brett utbud av insatser för den enskilde narkotikamissbrukaren och dennes nätverk.
- Ökat antal genomförda behandlingsplaner
- Höjd effektivitet i rehabiliteringsarbetet och en fungerande vårdkedja över tid
- Förbättrat samarbete med berörda kriminalvårdsanstalter.
- Minskade kostnader för samhällets inblandade parter på längre sikt

Projektid:

2006-01-01 till 2006-12-31

Utvärdering:

Projektet "Individen i fokus" har utvärderats av Stockholms stads FoU-enhet och denna utvärdering kommer att fortgå fram till årsskiftet 2005/2006. Bl.a. genomförs intervjuer med de klienter som deltar i projektet.

Samtliga av VF-teamets klienter följs upp dels med ASI (Addiction Severity Index) och dels inom ramen för Missbrukssektionens utvärderings och uppföljningsprojekt "Integrerad utvärdering". I båda fallen handlar det om att följa upp och utvärdera förändringen i berörda klienters liv inom ett antal livsområden. Det är den enskilde klienten som måste bedöma om vi lyckats i vår strävan att skapa en fungerande vårdkedja.

Därutöver bör mer generella organisatoriska och ekonomiska förändringar följas upp över tid.